

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Моніторинг овочевих культур»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Першого (бакалаврського) рівня
Код і найменування спеціальності	201 Агрономія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Агрономія
Курс, семестр	3 курс, 6 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Загальна кількість годин – 120 год, із яких лекцій – 16 год., лабораторних занять – 24 год. Кількість кредитів – 4,0. Форма семестрового контролю – залік.
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агроехнологій, селекції та екології, Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника (-ів)	Юрченко Світлана, кандидат с.-г. наук, доцент, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, e-mail: svitlana.iurchenko@pdau.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/yurchenko-svitlana-oleksandrivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова.
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню згідно структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Агрономія: Землеробство, Овочівництво, Ботаніка, Фізіологія рослин.
Компетентності	<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК): 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>Фахові: ФК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин). ФК7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище. ФК8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і</p>

	практичних методів.
Програмні результати навчання / Результати навчання	<p>РН4. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.</p> <p>РН7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин, в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.</p> <p>РН9 Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.</p>

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Даний освітній компонент передбачає набуття здобувачами вищої освіти як майбутніми фахівцями наступних соціальних навичок (soft skills):

- комунікативні навички: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по е-шайі; вести суперечки і відстоювати свою позицію, спілкування в конфліктній ситуації; навички створення, керування й побудови відносин у команді.
- уміння виступати привселюдно: навички, необхідні для виступів на публіці; проводити презентації.
- керування часом: уміння справлятися із завданнями вчасно.
- гнучкість і адаптивність: гнучкість, адаптивність і здатність мінятися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблем.
- лідерські якості: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння встановлювати мету, планувати.
- особисті якості: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сформувати у здобувачів вищої освіти систему теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та здійснення моніторингу посівів овочевих культур у відкритому та захищеному ґрунті; навчити методам спостереження, обліку й оцінювання фітосанітарного та фізіологічного стану рослин, своєчасного виявлення шкідників, хвороб і абіотичних стресових чинників; аналізувати отримані дані та інтерпретувати результати моніторингу для прийняття науково обґрунтованих рішень у системі інтегрованого захисту рослин; прогнозувати розвиток шкідливих організмів і можливі втрати врожаю; формувати аналітичне мислення, професійну відповідальність і здатність ефективно застосовувати набуті компетентності у виробничих умовах сучасного овочівництва.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Предмет, завдання та принципи моніторингу овочевих культур.
- Тема 2. Агроценоз овочевих культур як об'єкт спостереження.
- Тема 3. Методи польового та тепличного моніторингу.
- Тема 4. Методи обліку та прогнозування чисельності шкідників овочевих культур.
- Тема 5. Методи діагностики фізіологічних порушень і дефіцитів елементів живлення.
- Тема 6. Вплив кліматичних факторів на розвиток овочевих культур.
- Тема 7. Організація та аналіз результатів моніторингу овочевих культур.
- Тема 8. Сучасні цифрові технології в моніторингу овочевих культур (GIS, дистанційне зондування, мобільні додатки).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи (лекція, розповідь, пояснення), наочні методи (ілюстрування; спостереження), практичні методи (практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування).

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації).

Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни).

Інноваційні та інтерактивні методи навчання: інтерактивні методи (дискусії), комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій та комп'ютерних програм).

Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: методи усного контролю (опитування; бесіда; доповідь), методи самоконтролю (самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше, ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості. За наявності поважних причин, що документально підтверджені та погоджені з директором навчально-наукового інституту, здобувачам вищої освіти працівники директорату готують розпорядження про дострокове складання екзаменаційної сесії. Здобувач вищої освіти, що навчається за індивідуальним графіком, складає семестровий контроль у терміни, визначені розкладом екзаменаційної сесії.

- щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності у Полтавському державному аграрному університеті регламентується нормативно-правовими актами (<http://surl.li/coiwy>). У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, фальсифікація, тощо), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

- щодо відвідування занять

Відвідування занять є обов'язковим, незалежно від форми навчання. Усі види завдань (згідно робочої програми навчальної дисципліни) повинні бути виконані. Пропуски занять повинні бути відпрацьовані. Критерієм успішного навчання здобувача вищої освіти є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, конференціях, семінарах, круглих столах. (перезарахування частини освітнього компоненту). Особливості неформального / інформального навчання регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету».

**- щодо оскарження
результатів оцінювання**

Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами вищої освіти контрольних заходів у регульовано процедурами п. 5.5 «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті» (<http://surl.li/kpley>).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Бондаренко Г.Л., Яковенка К.І. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві. Харків: Основа. 2001. 369с.
2. Біолого-екологічні особливості овочевих культур: навч. посіб. / Н. В. Нікончук та ін. Миколаїв: МНАУ, 2020. 407 с.
3. Малопоширені культури закритого ґрунту: монографія / І.Л. Гаврись, С.А.Вдовенко, Шеметун О.В. Кутовенко В.Б.; Вінн. нац. аграр. ун-т, Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021, 256 с.
4. Сучасні системи виробництва овочів: монографія / за ред. О. Д. Вітанова. Вінниця : ТВОРИ, 2022. 214 с.
5. Чернищенко В.І., Пашковський А.І., Кириї П.І. Сучасні Технології овочівництва закритого ґрунту: Навчальний посібник. Житомир: Рута, 2018. 400 с.

Допоміжні

1. Барабаш О.Ю. Овочівництво закритого ґрунту. К.: Вища школа, 1994. 371 с.
2. Іваненко П.П., Приліпка О.В. Закритий ґрунт. К.: Урожай, 2001.356 с
3. Крамарець Г. Г. Основи тепличного господарства. Львів, 2006. 108 с
4. Приліпка О.В. Тепличне овочівництво. Київ: Урожай, 2002. 255 с.
5. Гіль Л.С. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. / Л.С. Гіль, А.І. Пашковський, Л.Т. Суліма. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2008. 368 с.
6. Лісовал А. П. Методи агрохімічних досліджень.К. : НАУ, 2001. 247 с.
7. Лихацький В.І., Бургарт Ю.Є. Овочівництво закритого ґрунту, практикум. К.: Вища школа, 1994. – 362 с.
8. Лихацький В.І., Бургарт Ю.Є., Васянович В.Д. Овочівництво закритого ґрунту./ Частина 1 і 2. К.: Урожай, 1996. 358 с.
9. Юрченко С.О., Способи прискорення отримання цибулі на перо. *Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року)*. Полтава : РВВ ПДАА, 2021. С.131-133.
10. Юрченко С.О., Коломієць Т.Л. Вплив препарату SEED TREATMENT на формування біометричних показників розсади гібридів огірка. *Матеріали науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур” (30 березня 2021 року, м. Полтава)*. Полтава: ПДАА, 2021. С. 45-46
11. Юрченко С.О., Особливості вигонка тюльпанів в теплиці. *Матеріали науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу, 22–23 квітня 2020 р.*, Полтава. 2020. С. 209-211
12. Юрченко С.О., Пелих В. Ю. Унікальні теплиці світу. *Матеріали студентської наукової конференції ПДАА, 25-26 квітня 2019 р.*, Полтава, 2019. С. 29-31
13. Юрченко С.О., Пилипенко Ж. В. Вплив сортових властивостей томатів на урожайність та якість продукції. «Nauka i edukacja w warunkach zmian suwilizacyjnych: Mater. I Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. M.Andrzejewskiego. – Łódź: Nowa nauka, 2019. С.118-120.
14. Юрченко С. О., Баган А. В., Сіленок І.Д., Богата І. В. Вплив мікоризного препарату на формування урожайності гібридів огірка посівного в умовах захищеного ґрунту. *Аграрні інновації. 2023. № 21. С. 126–131.*

15. Юрченко С. О., Баган А. В., Шакалій С. М., Баган М. В., Гаврилов Д. О. Вплив позакореневого підживлення мікродобривом Оракул на урожайність перцю солодкого (CAPSICUM ANNUUM L.). Таврійський науковий вісник. 2023. № 134. С. 208–214.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Журнал. Дім. Сад. Город. Інтернет-видання: Електронний ресурс, режим доступу: <https://www.dimsadgorod.com/>
2. Журнал. Садівництво та овочівництво. Інтернет-видання: Електронний ресурс, режим доступу: <https://techhorticulture.com>
3. Журнал Плантатор. Режим доступу: <http://www.ksau.kherson.ua/nnb/8645-2023-03-15-2.html>
4. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні <https://sops.gov.ua/ua/derzavnij-reestr>
5. Освітня платформа онлайн-курсів <https://agriacademy.org/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики, протокол від «19» січня 2026 року № 17

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**
**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			
	Денна форма			
	опитування	виконання практичних робіт	виконання завдань самостійної роботи	разом
Тема 1. Предмет, завдання та принципи моніторингу овочевих культур.	2	-	3	5
Тема 2. Агроценоз овочевих культур як об'єкт спостереження.	2	10	3	15
Тема 3. Методи польового та тепличного моніторингу.	2	10	3	15
Тема 4. Методи обліку та прогнозування чисельності шкідників овочевих культур.	2	10	3	15
Тема 5. Методи діагностики фізіологічних порушень і дефіцитів елементів живлення.	2	10	3	15
Тема 6. Вплив кліматичних факторів на розвиток овочевих культур.	2	10	3	15
Тема 7. Організація та аналіз результатів моніторингу овочевих культур.	2	5	3	10
Тема 8. Сучасні цифрові технології в моніторингу овочевих культур (GIS, дистанційне зондування, мобільні додатки).	2	5	3	10
Разом	16	60	24	100

Шкала та критерії оцінювання опитування
(денна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Надана повна, логічна та змістовна відповідь за темою лекції; на високому рівні продемонстровано знання теоретичних основ моніторингу овочевих культур у відкритому та захищеному ґрунті, методів оцінювання фітосанітарного стану посівів; здатність визначати та аналізувати шкідників, хвороби й фізіологічні порушення рослин; уміння оцінювати вплив абіотичних чинників, розраховувати економічні пороги шкодочинності, обґрунтовувати заходи інтегрованого захисту (ІРМ), прогнозувати розвиток шкідливих організмів і приймати професійно обґрунтовані рішення з урахуванням виробничих умов.
1	Надана коротка або частково повна відповідь за темою лекції; на достатньому рівні продемонстровано знання основ моніторингу овочевих культур, розуміння методів спостереження та принципів інтегрованого захисту рослин; здобувач допускає окремі неточності у визначенні шкідливих організмів, аналізі фітосанітарного стану або оцінюванні чинників середовища, але загалом орієнтується в матеріалі та може частково застосувати знання на практиці.
0	Відсутня відповідь та не засвоєний матеріал за темою лекції, не виявлено базових знань з навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичного заняття
(денної форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Повністю виконано завдання практичної роботи; оформлено структурований звіт (мета, обладнання, хід роботи, результати моніторингу, аналіз, висновки); надано обґрунтовані відповіді на контрольні запитання. На високому рівні продемонстровано знання методів агроскаутингу в умовах захищеного ґрунту, уміння проводити фітосанітарний моніторинг, ідентифікувати шкідників, хвороби та фізіологічні порушення рослин, визначати пороги шкодочинності, аналізувати мікроклімат теплиці та обґрунтовувати застосування заходів інтегрованого захисту рослин (ІРМ). Здобувач здатний самостійно приймати професійні рішення та аргументувати їх.
4	Завдання практичної роботи виконано; звіт оформлено з незначними недоліками; висновки сформульовано правильно; відповіді на контрольні запитання загалом правильні, але містять окремі неточності. Продемонстровано достатній рівень знань щодо організації

	моніторингу, аналізу фітосанітарного стану посівів та прийняття рішень у системі інтегрованого захисту.
3	Завдання виконано, звіт подано, однак аналіз результатів поверхневий або недостатньо аргументований; відповіді на контрольні запитання часткові. На середньому рівні продемонстровано знання методів спостереження, визначення шкідливих організмів і оцінювання стану посівів; допускаються помилки в розрахунках або обґрунтуванні заходів захисту.
2	Завдання виконано частково; звіт має суттєві недоліки в структурі або змісті; висновки неповні чи некоректні; відповіді на контрольні запитання з помилками. Продемонстровано фрагментарні знання щодо методів моніторингу, ідентифікації шкідників і хвороб, оцінювання умов вирощування овочевих культур.
1	Практичне завдання виконано без належного звіту та обґрунтованих висновків або з грубими помилками; відповіді на контрольні запитання відсутні чи неправильні. Виявлено недостатній рівень знань щодо організації моніторингу овочевих культур та прийняття рішень у системі захисту рослин.
0	Завдання практичного заняття не виконано; відсутні базові знання з методів моніторингу овочевих культур, оцінювання фітосанітарного стану посівів та аналізу отриманих результатів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи
(денна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Завдання самостійної роботи виконано повністю та в установлені терміни; матеріал логічно структурований, містить елементи аналізу, узагальнення та обґрунтовані висновки. Здобувач продемонстрував глибокі знання теоретичних основ моніторингу овочевих культур у відкритому та захищеному ґрунті, методів оцінювання фітосанітарного стану посівів, уміння ідентифікувати шкідників, хвороби та фізіологічні порушення рослин, аналізувати вплив абіотичних чинників, визначати економічні пороги шкодочинності, обґрунтовувати заходи інтегрованого захисту рослин (ІРМ), прогнозувати розвиток шкідливих організмів та аргументовано приймати управлінські рішення.
2	Завдання виконано з незначними недоліками або частково; продемонстровано достатній рівень знань з організації моніторингу овочевих культур і методів спостереження; здобувач загалом розуміє принципи аналізу фітосанітарного стану посівів та прийняття рішень, однак допускає окремі неточності в інтерпретації результатів, розрахунках або формулюванні висновків.

1	Завдання виконано не повністю; наявні суттєві помилки в аналізі матеріалу; продемонстровано фрагментарні знання щодо методів моніторингу, визначення шкідників і хвороб овочевих культур, оцінювання умов вирощування; висновки неповні, недостатньо аргументовані або некоректні. умов вирощування в теплиці; висновки неповні або необґрунтовані
0	Не виконано завдання самостійної роботи, відсутні базові знання з організації моніторингу овочевих культур і методів спостереження